

Nol Koridon bij jong vrouwtje Grauwe Kiekendief van c. 24 dagen oud, van een nest in het natuurreservaat het Zwarte Meer, Kampereiland, juli 1952 (bron: Ringcentrale Heteren, G. Speek; fotograaf onbekend).

J.A.F. Koridon (7 september 1917 – 10 juni 2003)

*Het lied van de vogels verstilt
het ruisende riet buigt om zijn laatste pad te banen*

Regels die boven het overlijdensbericht stonden van Johannes Arnoldus Franciscus Koridon, de man wiens naam zal voortleven als de vogelwachter en -ringer van Zwarte Meer-west, het moerasgebied tussen de Noordoostpolder en de kust van het Kampereiland, in de jaren 1946-1980. Stammend uit een familie die tijdens de aanleg van de Noordoostpolder gedwongen werd het eiland Schokland te verlaten en in Kampen kwam te wonen, had hij een sterke hang naar het buitenleven. In de oorlogsjaren werd in de Noordoostpolder hard gewerkt aan het in cultuur brengen van het land. Waar hij eerst als gewoon arbeider in de grond wroette,

werd vervolgens zijn onderduikplek. Voor de Dienst Zuiderzeewerken was hij werkzaam als dijk en wegopzichter.

Zijn kennis van en liefde voor vogels waren de springplank voor zijn aanstelling, in oktober 1946, tot bewaker/vogelwachter van het Zwarte Meer, duizenden hectares rietland voor de kust van het Kampereiland. Liefhebberij werd dagelijks werk. Daarvoor zette hij zich zodanig in, dat vakanties en vrije dagen erbij inschoten.

Als bewaker trad Koridon op tegen de vissers uit Grafhorst en Genemuiden, wanneer deze in het voorjaar Meerkoeiteieren zochten in de kaal gemaaide rietvelden. In het reservaat leefde hij te midden van de vogels en besteedde hij veel tijd aan onderzoek naar hun leefgewoontes. In de broedtijd zocht hij naar mogelijkheden om extra nestgelegenheid te scheppen om zo een grotere populatie van een soort te bereiken.

Uniek was de nestgelegenheid die hij wist te creëren voor Baardman, een soort waaraan hij zijn hart verknocht had. Het aantal broedparen nam sterk toe. Op aandrang van dr. C.G.B. Ten Kate verzamelde hij uitgebreide broedbiologische gegevens over deze soort. Door de teloorgang van Krabbescheer, als gevolg van o.a. watervervuiling met meststoffen, nam de nestgelegenheid voor Zwarte Sterns en daarmee hun broedaantal af. Als eerste ontwierp Koridon voor deze soort nestvloten van 2 m², afgedekt met gaas, waarop tientallen Zwarte Sterns zijn gaan broeden.

De strenge winters in de jaren vijftig en zestig bezorgden hem veel extra werk aan wintervoeding van vooral moeras en watervogels. Zijn huis in Kampen pulde uit van de vele aangevoerde etenswaren. Zelfs het leger werd ingeschakeld om voor het transport te zorgen naar de tienduizenden vogels in en rond de wakken voor de kust van West-Overijssel. In de film *“Wintervoeding van Vogels”* uitgebracht door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, is te zien hoe de familie Koridon de bakermat heeft gelegd voor de wintervoeding van watervogels in Nederland. Uniek was ook de bronbemaling die hij liet aanbrengen in een uitwateringssloot van het Zwarte Meer-reservaat. In strenge winters hadden Roerdompen en Waterrallen steeds over een lengte van 400 m open water.

Ten Kate (1901-1973), rector van het Kamper Lyceum en in de regio één van de ornithologen van het eerste uur, had een zeer hechte band met Koridon. Ze trokken veel met elkaar op en brachten menig uur door in Koridon's gebied, maar ook in de nieuw ontstane IJsselmeerpolders. De huisarts D. Woudstra uit Kampen, vogelliefhebber en enthousiast vogelfotograaf, kwam in beeld bij de geboorte van zoon Cor. Het resulteerde in een nauwe samenwerking bij het waarnemen en het vastleggen van vogels op dia, foto en film.

Vrij kort na zijn aantreden in het Zwarte Meer begon Nol Koridon met het ringen van vogels. Daarbij paste hij heel ingenieuze vangmiddelen toe, waaronder visfuisen, waarmee hij zeer goede resultaten bereikte. Later kwamen daar mistnetten bij, opgesteld langs een plankier in het moeras. Vooral Baardman, Roerdomp en ralachtigen hadden daarbij zijn belangstelling. Waterral, Porseleinhoen, Klein en Kleinst Waterhoen wist hij te lokken en te vangen met het geluid van over een luciferdoosje gespannen elas-

tiekjes. In visfuisen gevangen Waterrallen bleken ware kannibalen wanneer ook andere vogels daarin terecht kwamen. Tussen 1955 en 1970, later bijgestaan door G.H.E. (Guus) Smal lenbroek, ringde Koridon 60 Roerdompen, 57 Purperreigers, 487 Waterrallen, 158 Porseleinhoenen, 20 Klein en 12 Kleinst Waterhoenen, 555 Zwarte Sterns, 460 Snorren, 1165 Grote Karkieten en bijna 2500 Baardmannetjes, naast zo'n 20.000 andere rietvogels. Koridon publiceerde c. 20 artikelen in tijdschriften zoals *Limos*a en *De Levende Natuur*, o.a. over de proeven met kunstmatige nestgelegenheid voor Baardman, het voorkomen en broeden van Klein en Kleinst Waterhoen, de broedvogels van Oostelijk Flevoland en het Zwarte Meer, en waarnemingen of vangsten van zeldzame soorten zoals Reuzenzwartkopmeeuw, Krekeltzanger, Veldrietzanger en Buidelmeeuw.

Koridon was een bescheiden, beminnelijk mens en ook een denker. Kort na de bevrijding in 1945 richtte hij samen met prof. D. Bakker, ir. G.W. Harmsen en dr. C.G.B. ten Kate de Vogelwacht Kampen op. In 1965 werd deze organisatie omgedoopt tot Natuur- en Vogelbeschermingswacht IJsseldelta, waarvan Koridon in 1981 erelid werd gemaakt. Een van de wapenfeiten uit deze periode was de succesvolle actie tegen de komst van een gigantische elektriciteitscentrale bij de Ramspol, net naast zijn reservaat. In 1969 werd hij medewerker aan de ornithologische opleiding van veldpersoneel van het Staatsbosbeheer. Zijn werkzaamheden bleven zich echter voornamelijk in het veld afspelen: *“Op het kantoor in Zwolle heb ik een eigen kamer met mijn naambordje op de deur, maar ... ik kom er nooit!”* Bij zijn afscheid uit actieve dienst bij het Staatsbosbeheer werd hij geridderd tot lid van verdienste in de Orde van Oranje Nassau.

Zijn laatste jaren waren moeizaam. Zijn beide benen moest hij missen vanwege trombose en ook zijn gezichtsvermogen en gehoor namen af. In 2002 overleed zijn vrouw plotseling en maakte hij de zo moeilijke gang naar een verpleeghuis in Kampen, waar hij in de nacht van 10 juni 2003 op 85-jarige leeftijd is overleden.

De vogelstand in het Zwarte Meer en alles wat daarmee samenhang was en blijft zijn levenswerk. Het is de verdienste van Koridon dat dit gebied uitgroeide tot een natuurreservaat van internationale betekenis. *Gerrit Frank en Jan Nap*.